

Příloha č. 3 – Úplné znění soudního případu ze systému ASPI „Rozšíření zákazu konkurence na společníky spol. s.r.o.“

Systém ASPI - stav k 24.3.2011 do částky 28/2011 Sb. a 10/2011 Sb.m.s.
Obsah a text (Rc) 1 Odon 48/96 - poslední stav textu

Ustanovení obchodního zákoníku o zákazu konkurence, která se vztahují na jednatele společnosti, může společenská smlouva vztáhnout i na společníky (ust. § 136 odst. 3 ObchZ), a to i odkazem na příslušné ustanovení zákona.

Odkaz na "ustanovení o zásadách konkurence" je dostatečně určitým, protože jiný předpis než obchodní zákoník zákaz konkurence pro společnost s určením omezeným neupravuje.

Z odůvodnění:

Návrhem doručeným krajskému soudu dne 25. 10. 1994, se žalobkyně N., s.r.o., domáhala vyloučení žalované fyzické osoby podle § 149 obch. zák. pro podstatné porušování povinností společníka. Jako důvod svého návrhu uvedla, že žalovaná tím, že v průběhu měsíce května 1994 společně se svým manželem uzavírala s dlužníky žalobkyně trojstranné dohody o převzetí dluhu, kde současně vystupovala na straně přejímatele i věřitele, a dále tím, že dne 20. 6. 1994 založila společně se svým manželem společnost s ručením omezeným s obchodním jménem N. C., jejímž předmětem činnosti je stejné jako u žalobkyně obchodní činnost v oblasti nábytku, porušila čl. 10 společenské smlouvy žalobkyně, který obsahuje zákaz konkurence pro společníky žalobkyně. Žalobkyně opakovaně vyzvala žalovanou, aby se výše uvedeného jednání zdržela, naposled dopisem ze dne 6. 9. 1994, pod pohrůžkou vyloučení ze společnosti. Valná hromada žalobkyně na svém jednání dne 20. 9. 1994 konstatovala veškeré důvody pro vyloučení žalované ze společnosti a se souhlasem společníků, jejichž vklady představují alespoň polovinu základního jmění, rozhodla o podání žaloby na vyloučení žalované ze žalující společnosti.

Krajský soud rozsudkem ze dne 28. 4. 1995 návrhu žalobkyně vyhověl. Vrchní soud v Praze rozsudkem ze dne 18. 5. 1996 změnil k odvolání žalované rozsudek soudu prvního stupně tak, že se žaloba zamítá.

V odůvodnění odvolací soud uvedl, že ustanovení § 136 obch. zák. zcela jednoznačně stanoví, že tam uvedené způsoby jednání, naplňující znaky porušení zákazu konkurence, se vztahují na jednatele. Společenská smlouva či statuty společnosti s ručením omezeným mohou rozšířit zákaz konkurence i na společníky, ale potom tak musí učinit zcela jednoznačně a uvést, která z vymezených jednání naplňujících znaky porušení zákazu konkurence dopadají i na společníky, eventuálně uvést, že pro společníky platí zákaz konkurence ve stejném rozsahu, jaký je vymezen v ustanovení § 136 pro jednatele. Jedině při takto přesném vymezení může být zřejmé, zda se společník svým jednáním porušení zákazu konkurence dopustil. Rozhodně nemůže postačovat zcela neurčitá formulace tak, jak je uvedena v čl. 10 společenské smlouvy žalující společnosti, tj. že na zásadní porušení povinností se považuje mimo jiné "porušení ustanovení o zásadách konkurence", neboť tyto zásady pro společníky v obchodním zákoníku zakotveny nejsou a nemůže být tedy z ničeho zřejmé, že by pro společníky měl platit právě zákaz "vykonávat činnost jako statutární orgán jiné právnické osoby s podobným předmětem podnikání."

Proti rozhodnutí odvolacího soudu podala žalobkyně včas odvolání, a to z důvodů uvedených v ustanovení § 241 odst. 3 písm. c) a d) o.s.ř. V dovolání uvedla, že odvolací soud "nesprávně uzavřel" a následně nesprávně rozhodl, že společenská smlouva žalující společnosti ve svém čl. 10 neobsahuje zákaz konkurence pro společníky v tom rozsahu, jak platí podle ustanovení § 136 obch. zák. pro jednatele společnosti. Z citovaného článku společenské smlouvy je jasné patrné, že toto ustanovení upravuje pouze povinnosti společníků, z kterých by nemusel být žádný jednatelem, když za zásadní porušení povinností společníka se mimo jiné považuje porušení ustanovení o zásadách konkurence.

Podle názoru žalobkyně se tedy zákaz konkurence podle společenské smlouvy vztahuje jednoznačně i na společníky a platí pro ně ve stejném rozsahu, jaký je vymezen v ustanovení § 136 obch. zák. pro jednatele. Žádný jiný předpis zákaz konkurence jednak neupravuje a jednak by jakákoli úprava ve společenské smlouvě byla zcela zbytečná, neboť při absenci úpravy ve společenské smlouvě platí ustanovení § 136 pro jednatele automaticky.

Žalovaná se ve vyjádření k dovolání ztotožnila se závěry odvolacího soudu.

Nejvyšší soud především konstatoval, že dovolání je přípustné podle ustanovení § 238 odst. 1 písm. a) o.s.ř.

Následně se dovolací soud zabýval uplatněnými dovolacími důvody. Prvním z uplatněných důvodů je, že rozhodnutí vychází ze skutkového zjištění, které nemá v podstatné části oporu v provedeném dokazování. Naplnění tohoto důvodu spatřuje dovolatelka v tom, že odvolací soud nesprávně hodnotil důkaz provedený čl. 10 společenské smlouvy žalující společnosti, když dovodil, že z něho nevyplyvá zákaz konkurence pro žalovanou společnost.

Dovolací soud konstatuje, že v čl. 10 společenské smlouvy žalující společnosti, kterým provedl důkaz soudu prvního stupně, se uvádí:

"Všichni společníci jsou povinni respektovat schválená rozhodnutí valné hromady společníků. Jsou povinni zachovávat mlčenlivost o obchodních záležitostech, které by mohly společnost konkurenčně poškodit.

Za zásadní porušení povinností se považuje zejména:

- nedodržení společenské smlouvy,
- nesplnění úhradové povinnosti,
- porušení ustanovení o zásadách konkurence, prozrazení obchodního tajemství, nekalé soutěži ..."

Jak se uvádí shora, odvolací soud z uvedených ustanovení dovodil, že jejich formulace je zcela neurčitá, když uvádí, že za zásadní porušení povinností se považuje "porušení ustanovení o zásadách konkurence", neboť tyto zásady pro společníky v obchodním zákoníku zakotveny nejsou a nemůže být tedy z ničeho zřejmé, že by pro společníky měl platit právě zákaz "vykonávat činnost jako statutární orgán jiné právnické osoby s podobným předmětem podnikání."

Dovolací soud konstatuje, že v hodnocení důkazu čl. 10 společenské smlouvy žalující společnosti, které provedl Vrchní soud v Praze, je logický rozpor. Čl. 10 společenské smlouvy se nepochybně týká povinností společníků - což ostatně odvolací soud nepopírá. Pokud se v tomto článku prohlašuje za zásadní porušení povinností společníka "porušení ustanovení o zásadách konkurence, prozrazení obchodního tajemství, nekalé soutěži", nemůže jít o jiné "zásady" konkurence, obchodního tajemství a nekalé soutěže, formulované v právních předpisech, než ty, které se týkají právě té formy společnosti s ručením omezeným. Je pravda, že ustanovení obchodního zákoníku o porušení zákazu konkurence se vztahují pouze na jednatele společnosti, jak však odvolací soud správně uvádí, společenská smlouva může zákaz konkurence rozšířit i na společníky, což se v daném případě stalo dostatečně určitě odkazem na příslušná ustanovení zákona. To, že společenská smlouva odkazuje na "zásady" konkurence, nikoli na "ustanovení o zákazu konkurence", ani to, že výslovně neuvádí předpis, ve kterém jsou tyto "zásady" obsaženy, nečiní ustanovení nejasným, když jiný předpis než obchodní zákoník zákaz konkurence pro společnost s ručením omezeným neupravuje.

Nejvyššímu soudu tedy nezbylo než rozhodnutí odvolacího soudu podle ustanovení § 243b odst. 1 a 2 o.s.ř. zrušit a věc mu vrátit k dalšímu řízení.